

GIMDOS KAKLELIO VĖŽYS

Kaip atpažinti simptomus ir
sumažinti grėsmę susirgti vėžiu

Pagalbos
Onkologiniams
Ligoniams
Asociacija

CANCER
RESEARCH
UK

Faktai apie gimdos kaklelio vėžį

Daugeliu atvejų susirgimo gimdos kaklelio vėžiu galėtų būti išvengta. Per atrankinę gimdos kaklelio patikrą (kuri visuomenėje gali būti žinoma kaip „tepinėlio testas“) gydytojai gali aptikti patologines ląsteles gimdos kaklelyje dar prieš išsivystant vėžiui.

.....

Šis lankstinukas suteiks Jums žinių apie:

- gimdos kaklelį,
- apie tai, kodėl gimdos kaklelio patikra yra svarbi,
- gimdos kaklelio vėžio simptomus,
- apie veiksnius, didinančius grėsmę susirgti gimdos kaklelio vėžiu.

Ar šis vėžinis susirgimas yra labai paplitęs?

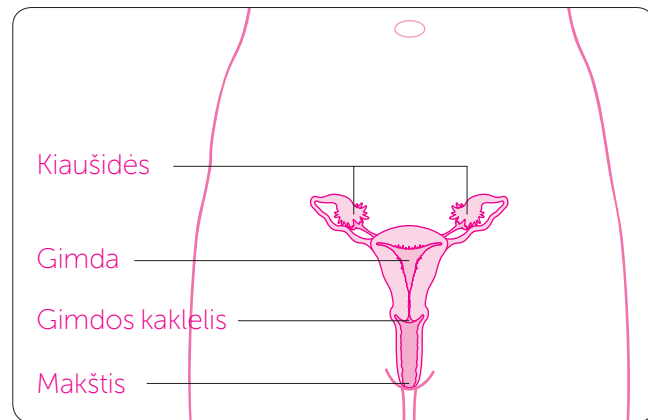
Kasmet Lietuvoje nustatoma maždaug 500 naujų susirgimo gimdos kaklelio vėžiu atvejų.

Tai labiausiai paplitęs moterų iki 35 metų amžiaus vėžys, nors gimdos kaklelio vėžys gali išsivystyti bet kokio amžiaus moteriai. Naujų susirgimų šiuo vėžiu skaičius mažėja dėl šalies mastu vykdomos atrankinės gimdos kaklelio patikros programos.

Žinios apie gimdos kaklelį

Gimdos kaklelis kartais vadinamas gimdos kanalu, jungiančiu moters gimdą ir makštį. Jis sudaro nedidelę ertmę, leidžiančią nutekėti kraujui menstruacijų metu ir spermai.

Gimdymo metu gimdos kaklelis atsiveria, leisdamas kūdikiui gimti.

Kodėl yra svarbi atrankinė gimdos kaklelio patikra?

Taikant atrankinę gimdos kaklelio patikrą Lietuvoje 15 procentų sumažėjo mirtingumas nuo gimdos kaklelio vėžio. Ši patikra padeda gydytojams aptikti pakitusias ląsteles gimdos kaklelyje, kol iš jų dar neišsivystė vėžys. Tokių patologinių ląstelių pašalinimas yra veiksmingas būdas apsaugoti nuo gimdos kaklelio vėžio išsivystymo.

Kam gali būti atlikta atrankinė gimdos kaklelio patikra?

Lietuvoje moterys nuo 25 iki 60 metų amžiaus kviečiamos atrankinei gimdos kaklelio patikrai kas 3 metai.

Dėl šios patikros turite kreiptis į savo šeimos gydytoją.

Kaip atliekama atrankinė gimdos kaklelio patikra?

Gimdos kaklelio tyrimas yra labai paprastas, tetrunka maždaug penkias minutes, neturėtų būti skausmingas, nors kai kurioms moterims jis gali pasirodyti esąs nemalonus.

Gydytoja iš Jūsų gimdos kaklelio maža mentele paims išskyrų pavyzdį. Šis pavyzdys patalpinamas į mažą indelį ir siunčiamas ištirti mikroskopu į laboratoriją.

Kas vyksta toliau po patikros?

Dažniausiai tyrimo rezultatai būna geri, tai reiškia, kad jokių pakitusių ląstelių nebuvo rasta. Kartais mėginys nebūna pakankamai aiškus, ir gali prireikti kitokio tyrimo. Jei Jūsų tyrimo rezultatas nėra normalus, tai dar nereiškia, kad sergate vėžiu. Siekiant nustatyti, ar Jums reikės gydymo, šalinančio bet kokias pakitusias ląsteles jūsų gimdos kaklelyje, Jums bus pasiūlyta atlikti tolesnius tyrimus. Labai retais atvejais atrankinės gimdos kaklelio patikros metu nustatomas jau išsivystęs vėžys.

Kaip ir kitos atrankinės patikros programos, gimdos kaklelio atrankinė patikra nėra nepriekaištinga, ir ikivėžinių pakitimų gydymas turi tam tikrą riziką. **Tačiau, gydytojų nuomone, gimdos kaklelio vėžio prevencijos privalumai nusveria riziką.**

Kas didina susirgimo vėžiu riziką?

ŽPV (žmogaus papilomos virusas)

Beveik visais atvejais gimdos kaklelio vėžys yra susijęs su žmogaus papilomos virusu, arba ŽPV. ŽPV yra labai dažnas ir gali būti perduotas kontaktiniu, daugiausia lytiniu, keliu. Paprastai moterims, užsikrėtusioms ŽPV, kurį laiką tai nesukelia jokių problemų, nes nepasireiškia jokie simptomai. Daugeliu atvejų moters organizmas susitvarko pats. Egzistuoja daugybė skirtingų ŽPV tipų. Kai kurie sukelia genitalijų karpas, o kai kurie gali lemti pakitimus, išsivystančius į gimdos kaklelio vėžį.

ŽPV gali užsikrėsti anksti lytinį gyvenimą pradėjusios moterys ar turinčios kelis lytinių santykių partnerius. Joms iškyla didesnė gimdos kaklelio vėžio išsivystymo grėsmė. ŽPV yra labai paplitęs ir daug žmonių juo užsikrečia kažkuriuo jų gyvenimo metu.

Nuo daugybės lytiniu keliu perduodamų infekcijų padeda apsaugoti prezervatyvų naudojimas. Visiškai nuo ŽPV jie Jūsų neapsaugos, tačiau gali sumažinti galimybę patekti virusui.

Rūkymas

Rūkymas beveik padvigubina riziką susirgti gimdos kaklelio vėžiu, dėl rūkymo ikivėžinių pakitimų gydymas gali būti mažiau veiksmingas.

Kontraceptinės piliulės

Moksliniai tyrimai parodė, kad kontraceptinių piliulių vartojimas gali šiek tiek padidinti gimdos kaklelio vėžio išsivystymo grėsmę. Tačiau kontraceptinės piliulės gali sumažinti gimdos ir kiaušidžių vėžio išsivystymo riziką.

Vakcina nuo ŽPV

Lietuvoje yra dvi skirtingos vakcinos, apsaugančios nuo dažniausio gimdos kaklelio vėžio sukėlėjo ŽPV tipo virusų. Šia vakcina veiksmingiausia skiepytis 9–26 metų mergaitėms, merginoms ir moterims. Vakcinacija apsaugo nuo pagrindinių ŽPV tipų, lemiančių 7 iš 10 susirgimo gimdos kaklelio vėžiu atvejų, tačiau neapsaugo nuo visų ŽPV tipų, todėl atrankinė gimdos kaklelio patikra ir toliau išlieka svarbi.

Į ką turėčiau atkreipti dėmesį?

Net jei Jums buvo atlikta atrankinė gimdos kaklelio patikra ar buvote vakcinuota nuo ŽPV, yra labai svarbu, kad kreiptumėtės į savo gydytoją, jei pastebėjote:

- kraujavimą tarp menstruacijų,
- kraujavimą lytinių santykių metu ar po jų,
- kraujavimą pasibaigus menopauzei,
- nemalonus išskyras iš makšties,
- diskomfortą ar skausmą lytinių santykių metu.

Šie požymiai yra būdingi daugeliui susirgimų. Jų buvimas nebūtinai reiškia, kad sergate vėžiu. Todėl geriausia būtų kreiptis į gydytoją ir patikrinti.

Papildoma informacija

Daugiau informacijos apie vėžinius susirgimus lietuvių kalba galite rasti Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacijos (POLA) internetinėje svetainėje www.pola.lt.

Daugiau informacijos apie vėžį anglų kalba galima rasti pacientams skirtoje svetainėje www.cruk.org/about-cancer

Apie Cancer Research UK

Tai mokslininkų organizacija, siekianti išgelbėti daugiau gyvybių, išvengti, kontroliuoti ir išgydyti visas vėžio rūšis. Visa informacija lankstinukuose yra kruopščiai patikrinta, paremta naujausiais mokslinių tyrimų duomenimis.

Apie POLA

Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija (POLA) vienija pacientų draugijas ir kitas nevyriausybinės organizacijas. POLA siekia, kad sergantieji onkologinėmis ligomis gautų ne tik kokybišką medicininę, bet ir edukacinę, socialinę, psichologinę pagalbą. POLA veiklos ir finansines ataskaitas rasite svetainėje www.pola.lt

Paremti POLA galite:

- skirdami 2% nuo jau sumokėto gyventojų pajamų mokesčio
- pervesdami paramą į POLA banko sąskaitą
- paremdami prekėmis ar paslaugomis
- prisijungdami prie POLA savanorių komandos

Rekvizitai

Pagalbos onkologiniams ligoniams asociacija

Įmonės kodas: 302704554

Reg. adresas: A. Mickevičiaus g. 9, Kaunas

Sąskaitos Nr.: LT 63 7044 0600 0779 8055

Telefonas: +370 686 39032

El. paštas: info@pola.lt